O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT CHET TILLAR INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

________ B.A.Xolikov

2024-yil "___" ________

Ro‘yxatga olindi № BD-60320100-1.06.3

2024-yil "___" ________

INTERNET VA KOMMUNIKATSIYALAR TARIXI

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 300 000 – Ijtimoiy fanlar, Jurnalistika va axborot

Ta’lim sohasi: 320 000 – Jurnalistika va axborot

Ta’lim yo‘nalishi: 60320100 – Jurnalistika (xalqaro jurnalistika)

Samarqand-2024

Fan/modul kodi IVKT1204		O'quv yili 2024-2025	Semestr 2	ECTS – Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 3	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
	Internet va kommunikatsiyalar tarixi	48	72	120	

2.

I. Fanning mazmuni:

Fanni o'qitishdan maqsad – Fanni o'qitishdan maqsad talabalarda internet jurnalistikasi va uning samaradorligi, jurnalistik materiallarni ommaga yetkazishning tezkor va qulay usullari, internetning OAV sifatidagi o'rni va ahamiyati haqidagi bilimlarni berish, shuningdek, internet muhitida professional kommunikativ faoliyat olib boradigan internet jurnalistlarini tayyorlashdan iborat.

Fanning vazifasi — Ushbu maqsadga erishish uchun fan talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalalar, internet jurnalistikasi va uning o'ziga xos jihatlarini talabalarga yetkazish, ularda uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashni shakllantirish vazifalarini bajaradi.

II. Asosiy qism (ma'ruza mashg'ulotlar)

II.I.Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: Internet — yangi kommunikatsiya maydoni sifatida, elektron pochta va "kuchukcha" belgisining tarixi

2-mavzu: Internet va uning ishlashi, xeshteg va memlar

3-mavzu: Internetni xalqaro miqyosda tartibga solish masalalari, internetda axborot xavfsizligi

4-mavzu: Mediaekologiya va uning internet xavfsizligidagi o'rni

5-mavzu: Internet va unda axborot almashinuvining o'ziga xosligi

6-mavzu: Onlayn jurnalistika va raqamli media

7-mavzu: Internetning funksional xususiyatlari (information, kommunikatsion funksiyalari)

8-mavzu: Onlayn jurnalistikada saytlar, ularni baholash

9-mavzu: Internet jurnalisti: funksiyalari, mahurat mezonlari, manbalar bilan ishlash ko'nikmasi

10-mavzu: Onlayn journalist ijodida janrlarning ahamiyati

11-mavzu: Internet jurnalistikadagi raqobat: plagiat, kopirayt, rerayt va

repost

12-mavzu: Onlayn journalist ijodida til va uslub

Ma'ruza mashg'ulotlari professor-o'qituvchi tomonidan zamonaviy pedtexnologiyalar asosida interfaol usullar orqali tashkillashtiriladi.

III. Seminar mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar:

Seminar mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-mavzu: Internet — yangi kommunikatsiya maydoni sifatida, elektron pochta va "kuchukcha" belgisining tarixi

2-mavzu: Internet va uning ishlashi, xeshteg va memlar

3-mavzu: Internetni xalqaro miqyosda tartibga solish masalalari, internetda axborot xavfsizligi

4-mavzu: Mediaekologiya va uning internet xavfsizligidagi o'rni

5-mavzu: Internet va unda axborot almashinuvining o'ziga xosligi

6-mavzu: Onlayn jurnalistika va raqamli media

7-mavzu: Internetning funksional xususiyatlari (information, kommunikatsion funksiyalari)

8-mavzu: Onlayn jurnalistikada saytlar, ularni baholash

9-mavzu: Internet jurnalisti: funksiyalari, mahurat mezonlari, manbalar bilan ishlash ko'nikmasi

10-mavzu: Onlayn journalist ijodida janrlarning ahamiyati

11-mavzu: Internet jurnalistikadagi raqobat: plagiat, kopirayt, rerayt va repost

12-mavzu: Onlayn journalist ijodida til va uslub

Mazkur ro'yxatdagi mavzular seminar mashg'ulotlarida yangi pedagogik texnologiyalar, yangi o'quv metodlari asosida olib boriladi.

IV. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Internetda axborat xavfsizligi masalalari
2. Ommaviy kommunikatsiyada psixologiyaning o'rni
3. Jurnalist kasbining psixologik barqarorligi va stereotiplari
4. Mediapsixologiyaning zamonaviy muammolari
5. Internet jurnalistikada qiziquvchan va harakatchan auditoriya
6. Saytlarning dastlabki va zamonaviy ko'rinishlari
7. Onlayn jurnalistikada 24/7 yangiliklar sikli
8. Internet jurnalistikasida manbalardan foydalanish
9. Onlayn OAV tahririyatining ijodiy faoliyati
10. Internet jurnalistiga qo'yiladigan talablar
11. Internet jurnalistikasida janrlar

	12. OAV auditoriyasi va uni psixologik o‘rganish 13. Internetda axboriy-psiologik urushlarda medianing o‘rni 14. Jurnalistik ijodda aks etuvchi psixologik jarayonlar klassifikasiyasi 15. Kommunkatorning manipulyativ ta’sir o‘tkazishiga qo‘yiladigan talablar 16. Neyrolingvistik dasturlashtirish 17. Internet jurnalistikasida plagiat 18. Alternativ jurnalistik formatlar 19. Axborot manbalari bilan ishlash mezonlari 20. Onlayn jurnalistikada axloqiy me’yorlar 21. Internet OAV tahririyatini boshqarish 22. Onlayn tahririyat marketingi 23. Jurnalistik amaliyotda tajriba sinov o‘tkazishning o‘ziga xosliklari 24. Ijtimoiy dalillashdan juralistik ijodda foydalanish 25. Onlayn jurnalistikada daromad olish manbalari 26. Internetga xos multimediaviy va sintetik janrlar 27. Multimediaviy material tayyorlash usullari: longrid va storymap 28. Multimediaviy storitelling 29. Multimediaviy platformalar va ularning jurnalistikadagi o‘rni 30. Infografika tarixi, turlari va ko’rinishlari 31. Mobil qurilmalar va yangi medialar. Mediakonvergensiya 32. Ijtimoiy tarmoqlar — yangi jurnalistik ijod hududi sifatida 33. Yangi mediada qo‘llanilayotgan kommunikatsion vositalar 34. Hujjatlar bilan ishlashning asosiy ko‘rinishlari 35. Avtomatlashgan jurnalistika 36. Robot jurnalistikasi va uning istiqbollari Mustaqil ta’lim mavzulari talabalar tomonidan referat tayyorlash, taqdimotlar qilish orqali qabul qilinadi.
3.	**V. Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** - Fan bo‘yicha talabalarning bilim, ko‘nikma va malakalariga quyidagi talablar qo‘yiladi. Talaba: - zamonaviy jurnalistikaning maxsus tarmog‘i sifatida talabalarda ommaviy kommunikatsiyalar jarayonlarida axborot olish va auditoriya bilan ishlashning qonuniyatlari to‘g‘risida ***tasavvurga ega bo‘lishi;*** - zamonaviy OAVning turli obyektlar va subyektlar bilan munosabatlari va axborotni tezkor yetkazish xususiyatlarini ***bilishi va ulardan foydalana olishi;*** - onlayn jurnalistning kasbiy burchi, mas’uliyati va majburiyatlariga

	qo‘yiladigan talablar, axborot olish madaniyatini shakllantirish bo‘yicha ***ko‘nikmaga ega bo‘lishi kerak.***
4.	**VI. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:** • Ma’ruza mashg‘ulotlar; • interfaol keyslar; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo‘lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va oraliq nazoratda berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. Onlayn jurnalistika va mediada yangi trendlar. VII jild. Mualliflar: Muratova N., Qosimova N., Alimova G., Dadaxonov A., Ilyosxonova A., Xolmatova S., Hakimova N. – T.: O‘zbekiston, 2019. – 484 b. 2. Qosimova N. Internet jurnalistikaning texnologik asoslari. – Toshkent. 2012. 3. Rashidova D., Muratova N. Internet jurnalistika. – Toshkent. 2007. **Qo‘shimcha adabiyotlar:** 4. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O‘zbekiston, 2016. – 29 b. 5. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. – T.:O‘zbekiston, 2017. – 103 b. 6. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: O‘zbekiston, 2017. – 47 b. 7. David Spark, Geoffrey Harris. Practical Newspaper Reporting. 4th edition. – India: New Delhi, 2012. – 1-6 p. 8. The Basics of Professional Journalism: Reporting, Writing and Editing. ICFJ. Part II: Writing. – USA, 2012. – 712 p. 9. Kim M.N. Novostnaya jurnalistika. Uchebnik. – SPb.: Izd-vo Mixaylova, 2005. – 352 s. 10. Ixtisoslashgan jurnalistika. IX jild. Mualliflar: Qosimova N., Xidirov

	Q., Safarov A., Saidov H., Ortiqova Y., Isomiddinova M., Do'simbetova N., Abdurahmonova M., Saidova M. – T.: O'zbekiston, 2019. – 784 b. **Axborot manbalari** 1. 13. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali. 2. 14. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. 3. 15. https://president.uz/uz/ – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti. 4. 16. http://uza.uz/oz/ – O'zbekiston Milliy axborot agentligi veb-sayti. 17. http://www.mediasprut.ru/media/media.shtml 18. http://journalism.narod.ru/ 19. http://www.library.cjes.ru/online/ 20. http://www.infohome-altai.ru/node/143 21. www.google.com 22. Wikipediya.com 23. uchildiz.uz
7.	Samarqand davlat chet tillar instituti tomonidan ishlab chiqilgan va institut Kengashining 2024-yil ___ ___ dagi ___-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
8.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** X.Xayrullayev – SamDChTI professori, filologiya fanlari doktori. M.Xudayberdiyeva – SamDChTI, "O'zbek tili va adabiyoti" kafedrasi o'qituvchisi
9	**Taqrizchilar:** B.N.Turniyozov - SamDChTI, "O'zbek tili va adabiyoti" kafedrasi dotsenti, f.f.d. F.I.Toshev - "Zarafshon" gazetasi bosh muharriri.